

ОГШАГИ

Рукоиции града Рукоиции града и Губернатора.

CABURG, SEPTEMBER 42.

ՕՐԻՆԱԿԱՆ

ОБРЕДЪ 11 СЕНТЯБРЯ 1841

ԿՈՍՏԱԴՆԱՎՈՐԸ

I - 5 Group

Կորին Բարձրութիւն Ապյօն պէջը և Սամէ
պէջը՝ գեռ կը շարտւնակին իրենց գարսանդինան ԵՇԼ-
վի պուլուն ըսւած տեղը . արքունի Պարան գործա-
կալները և մեծամեծ պաշտօնատարները շատ պա-
տիւ և մեծարանք կը ցըցունեն անոնց : Կը հաստա-
տէն թէ Ապյօն պէջը գարսանդինայէն ելածին պէս ,
Սամի պէյին և իր ուղեկիցներուն հետ հկանուա-
ներու պաշտօնատարին օթելանը պիտի երթայ ըլ-
նակի , ուր տեղ արդէն պատրաստութիւն կը տես-
նան արժանաւոր յարդութեամբ լնդունելը համար
զանիկա :

Անցած չորեքշաբթի օր առանձին ժողով մը եղաւ Տարձրագոյն Դուռը , ուր տէղ նախադահն ըստ առած էին . Ասե . Խպալքոսը , ու գրեթէ բոլոր մեծամեծ պաշտօնատարները ներկայ դանեւեցան : Աս ժողովոյն գլխաւոր նախատակը՝ ինչպէս կը հաստատեն , Ասորեսաւանի կառաջեւալ բարեկարգութեանը համար քամնի մը նոր կամններու վրայ հարկաւոր եղած քննութիւնն էր :

Հետեւեալ շաբաթ օրը ևս արտաքոյ կարգի ժողովը հղաւ Տարձապաղոյն Վառաւը յատկապէն բարձր Տէրութեանը մէջ ուղիչ նոր բարեկարգութիւններ մոցընկաւ համար :

— Կերպարայ որ զիշլղը բառը իշխանին ու այն երկը

ԲԱՐՁՐԻՒԹՅԱՆ

— Աէտէղանելը . — Փայլւա՛կ (շիրշէք) — Կայծակ .
— Հուրմ մնլիք . — Ուսչող ասուլ . — Ուսմթառ :

Ո՞ւ էտէորայ ըսվածը ուրիշ բան չէ , բայց միայն մը լիւ նողը տին մէջը՝ երկրին արտաշընչու թէիւններէն կամ գոլըշըններէն պատճառվածքու օդերեւոյթներն են : Կը ու առվի կը բաժնըլին մէտէորանները . այսինքն ջրային , լուսաւոր ու հրային : Հրային մէտէորանները կրակի հետ մասնակցութիւն ունենալով , և լիքարական նիւթերէն կը շինընն . որոտումը՝ աս մէտէորաններէն ամենէն ահազինն է : Խը տեսակ ջրային մէտէորաններ կան , որոնք հետեւ անկերն են , պարլ (այսլ) , ցոլ , ձ՛լումակ սառ , մառախուզ , եղեամ (իլուալը) , ամել , անձրեւ , ձիւն և կարգուու :

Պարզ խոնաւութեան տեսակ մըն է , որ կը դժայ մարդ
իր հագուստին վըսայ , երբոր կը պալսոի իրիկունը . ու
ասիկա եր , առ որովհեանկ ոկրնեա ատենա առկօ եր տար-

բի դլխաւոյնելում մէջը և զած վէճը լրմնալու վրայ է . պէլլքասցի գործակալները որոնք քանի մը ամիս է որ Կառտանդնուպօլիս հասած են աս գործոյն համար , կը պատրաստըլին որ մօտելա իրենց հայրենիքը գաւանան :

— Աւատրիացւոց գեսապանը՝ անցած ուրբաթ առաջու տու , և որին Ասեմութեան արտաքին զործոց պաշտօնատար ԾիՓաթ փաշոյին ամարանոցը գնաց , ու երկար ժամանակ տեսնըւեցաւ անոր հետ : Դժուբանն մը չիմացւեցաւ առ այսելութեանք վըստով . բայց շատ պատճառուներ ունինք կարծելու , թէ Ըստիստանի կառավարութիւնն էր առ տեսութեան գլխաւոր նալատուկը :

— Կը հաստատեն որ՝ քարձրութիւն Ասյիս
փաշոն, որու յանձնը ցաւ մօտերս Շ. յորլնի միւլ
շիրութիւնը, Ֆէմազիլ ախըր տմուռ սկիզբները
մշյրաքաղոքէս հեռանալու է իր տեղը ելթալու հա-
մար :

— Աէրի Փէրվազ անունով շոգենաւր ոք քանի մը
տաենէ, ՚ի վեր նաւարանին (Թէրսիանեէի) մէջ կը
նորոգւէր, երեկ զուրս հանելով մինչև Ծարասապեա-
քաշցին տարին, ուր տեղ պիտի պատրաստը վի-
ճական թէ ան հայութիւն

Ճամբորդութիւնը ըսելու համար :
— Կ . Ա հՀավատութիւնը ողառուական սուր մը
ընծայեց Ճօքմիւս անուն զօրապետին , անոր ըրած
ծառայութիւններուն փոխարին Շաորեստանի վէրջի
զորչքերուն մէջը :

Հարձրագոյն Կուռը հետագայ փոփոխութիւն
ցընէ լաւ մը օդը ու երկիրը, ու երբոր իրիկուն կը լայ, օդը երկիրէն առաջ կը ցրտանայ ու երկրի վրայի տառ քրոթիւնը կելէ որ օդուն մէջը տարածվի ու վեր ելալու ժամանակը ջրային մասունքներ ալ հետը կը քաշէ, որոնք մեր հագուստներուն հանդիպելով՝ պարզին (այսպիսն) խոռա ու թիւնը կը պատճառեն անոնդ մրայ:

Յօղը (չիյը) ջուրին պղտիկ շիմերն են, որոնք խոս-
ակրունու բրյուսերուն վրայ կը գտնըլին առտըլվանց արեւ-
ուն ծագելու ատենը։ Խրկու կերպ կը լսոյ ցօղը, մէկը՝
օդէն կիջնայ, ու միւսը բրյուսերէն իրենցմէ կելսոյ։

Պարզին ջրային մասունքները բոլը զիշերը վեր կել-

լն . բայց արեւ ծագելուն պէս , անոր տարբաթենեն օդը տարածվելով ու բարակնալով չի կրնար ան ջրային մաս ու հարավները վերցընել , որնք պղտիկ շիթի ձևով վար կիյնան ու ասիկա օդէն իջած ցօղն է . միւս կերպ ցողը տունկերուն արտաշնչութիւնեն առաջ կուգայ , որն որ շատ անգամ բաւականապէս կը ժաղվը պի անոնց վրայ . ու ասոր փորձը ընել ուղղը , կրնայ դիշերը գոցել ամեն՝ որվ մը ի՞նչ բայս որ ըլլայ , ըսենք թէ կալամբ մը (լոհանաւամա) հիսեեկա օգատառական կառավար արշակներ առ

Ները ըբաւ , ներկայ ամսութ 4 ին :

Նազե՞մ պէջը՝ Կաթող մուհասէնէծիսին, պէջիւք
թէսէրէնի կարգեցաւ, Ուէլֆիք պէջին տեղը, որ
Առումէլի խրկըւած է :

“Ե՞ճայի էֆենտին , արդարութեան ատեանին
անդամներէն , Եվբաֆ մուհասէպէճիսի անուանեցաւ :

Յէվթիք պէյը , որ հիմակ Ուռմէլի է , արդաւ
բութեան ժողովոյն քարոզուղար ընտրեւեցաւ :
Օսման պէյը՝ Նախկին մասրաֆ Նազգրին արդաւ
բութեան ատեանին անդամ եղաւ :

Խղդէլք պէյին՞որ եկամուռներու ժողովոյն անգամն էր, աւ աւելի բարձր աստիճան տըրեւցաւ նոյն ժողովոյն մէջ :

Նորին Ասեմութիւն ՈՒշըն վասան արտաքին
գործոց նախկին պաշտօնատարը , Ահափառ Խնք
առակալին Հրամանաւուը ամսուա 1 ին , Կալդ խայի գես
պան ընտրըւեցաւ Շաբաթագոյն Դրանը կողմանէ :
Հետեւս օրը Տէրութեան մեծամեծ պաշտօնա
տարնեւը այցելութիւն գացին յիշեալ վասային ,
ուրախակից ըլլալով Ահափառ Շաբային անոր ցը
ցուցած մուրմութեամը վկայ :

իւ թրջըլած պիտի գտնոյ ջուրի պղտի շիմերով , չի դոցված կաղամբներուն նման . ամսնին վրան ալ՝ օդէն իջած ցօղովը թրջած կը լսոյ :

Ճ'երմակ սառը, ուրիշ բան չէ, բայց միայն սառու շեալ ցօղնէ, որն որ կը սառի երկան ու ցուրտ գիշերնեռուն պաղռւթինէն . ու որովհետեւ սառուցեալ պշտիկ կտորները խիստ մանր ու շատ մօտ են մէկզմէկու, անոր համար ճերմակ կը տեսնըլի, ու սկիտակ սառ կըսլի:

Պառակնուղը (փուսը) կը գոյանայ, Իբրոր կը հանդիպի որ խիստ շատ ջրային մասունքներ վեր կելիքն, ու ունիք թանձր շոդիներու ձև առնելով կը տարածվին Մենոլորսին մէջը ու կը պղտորեն անոր պարզութիւնը ու Պատիանդկութիւնը :

Աղջկամը՝ (իսլամին) պատի կտոր սառերուն բաղմու-
թիւնն է, որն որ ձմեռը՝ կը տեսնըլի ծառերուն ձիւղերուն
ու աերեներուն վրայ, ձիւրուն վրայ ու Ճանապարհորդ-
երուն հագուստին վրայ. ասոնք մառախուղներէն կը
ինվին որոնք ձմեռը աւելի կը հանդիպին քանի թէ ա-
շառը, ու կը սառին ինչ բանի վրայ որ գտնըլին :

ԱՐԵՎԱՆԻ ԱՐԵՎԱՏԻՒՆ

Առէշիտ փաշոն պիտի ներկայանայ մօտելու ։ Ա կեհափառութեանը ? իր խորին երախտագիտութիւնը և շնորհակալութիւնը անոր նուիլիկլու , այս բարձրագոյն շնորհացը համար՝ որովհ հաճեցաւ պատռել գինքը :

Դեռ չենք գիտեր թէ երբ կը միկնի ասկէց Ա.Ե.
շիտ փաշոն, բայց հասարակովէն անսանկ կը կար-
ծըւէ որ՝ եկող ամսու սկիզբները ճամբար կէլլէ
Վաղդ իտ երթալու համար :

Կետիմ էվելատին՝ խարիծիկ քեաթիպի, Ուշիտ
փաշյին հետը երթալու է, առաջին քարտուղարի
պաշտօնով : Վեր յայտնի չեն անոր ուղեկիցները,
թէպէտ կան շատ անձինք՝ որոնք յատկապէս աղեր-
սագիր տըլին թէ Ուշիտ փաշյին և թէ կատա-
վարութեանը, ինդըլըլով որ հրաման ըլլայ երենց
մէկուղ՝ Վաղին երթալու :

Արտակարգութեան ատեանին հիմակվան
նախագահ Վրիֆ փաշոյին որդին Վթիֆ պէյը
պիտի կանչըւի, որ Նէտիմ էֆէնտիին պոշտոնը
վարէ, երբոր անիկա հեռանալու ըլլոյ մայրաքա-
ղաքէն :

Գուշէլի Լազարէթը ժամատախոսի զիսլուած մը
պատահեցաւ վերջի անդումի և կող ճամբարզներուն
մէջը : Ասոր համար՝ Յ ։ Ասէ . Այսիս Միւհիս
էջնետին , որ գարանդինայէն սլիորի և լէր անյած
հինգշաբթի , պարուաւրեցաւ բանի մը օր ևս կենա-
լու հնի . բայց կասկած լնելու թէ գուցէ ուրիշ
նոր դիպուած մը կը պատահի , չըսահան առաւ որ
առանձին տեղմը կինայ ու լըմնցունէ իր գարանդի-
նան :

— Տէլութեան շղթանաւը Փէյիքի Շէկեթ, ը-
րեցաբթի իրիկուն ճամփայ ելաւ տակից՝ ։ ։ .
Պահ. Թաշէիր փաշային ։ ։ Դրանը գրած նամակ
նէրսն պատասխանը կիրիտ տանելու համար :

ԶԱՐԴԵՐՆԵՐ

11 *Georg*:

Ակերպանի վրայօք հետեւեալ լուսերը առինք անցած ամսութ 21 ին գրված :

կը շինվին , որոնք մէկզմէկու հետ կը մօտիկնան ու կը խտանան քիչ քիչ հովին մլումէն . ամդերը հաւասարակշռութիւն ունին օդին հետաքրքր երբեմ վեր կելեն , երբեմ վար կիջնան . և որովհետեւ օդը որբան հեռակէ երկրին մակերեսոյթէն այնքան նուրբ կը լայ . անոր համար թեթև ամդերը միայն կրնան բարձր ելլեւ օդուն մէջը . թանձր ամդերը որոնք պատրաստ են անձրեկ փոխվել , հասարակօրէն խիստ ցած են :

Վնձրել ամփերուն խտանալէն կը դոյանայ, որն որ
հովերուն մղումը կամ օդոյն տարածվիլը կը ստիպէն միա-
ւորիլ ու կաթիլիներու փոխվիլ, անսատենը ալ աւելի ծանր-
ըլավով չեն կրնար կինալ օդոյն մէջը ու կիցնան սաս-
տիկ կամ մեղմ անձրես պատճառելով : Հայց եթէ ամպե-
րուն խտանալը շուտով մթնոլորտին ցած տեղ անքը-
ըլայ, ուր տեղ օդը աւելի բաւականութիւն ունի զանոնք-
վերցընելու, շիմերը (տամիլաները) ալ աւելի մէծ կը լ-
լան ու բնականագես ալ աւելի ծանրութիւն ու արագու-
թիւն կունենան ու անսատենը սաստիկ անձրես կուդայ
Հայց ասոր հակառակը՝ թէ որ ամպերուն՝ խտանալը ու-
շանալու ըլայ ու ջրային մասոնքները, օդուն տկար տա-

“Գրեթէ նոր փոփոխութիւն մը չեղաւ կղզին
մէջ . բոլոր գեղեցը և Վմբոփորոնա դաւառը հը-
պատակած են . իսկ ան ապատայթները որ չուցեցին
դիմքերնին վար դնել՝ ԱՓաքիսյի լեռներուն մէջ
փախչելով գլխաւոր կիրճերու մէջ կը կենան : և
ուշաւ առ առ

թէ որ Օսմաննեան զքրայ հատուածներ անցաւլու
ըլլուն ան կողմերէն յանկարծ բարիմթիւ մարդիկ
անոնց վրայ կը յարձակին . և չէ թէ միայն անոնց
կը վնասին , այլ և անխնայ կը ջարդին կդդիին
ողբրմեշի տաճիկները : Ես տեսակ չարագործու-
թիւնէն ետև կը քաշվին իրենց տեղերը . ուր տեղ
որ շատ զժուար է պատճառմելու համար . բայց
և անսանկ կը կարծրվի որ մասհիր փաշան անոնց
վրայ գիմելու է նոյն աեղւանքը :

“Եցրկու փոքրիկ կույտ պատահէց յառ մէկըն կէ
հեռուս տէղ . առաջինը Ախրիստի վիճակ (Հիստիառոյի
մէջ , երկրորդը ամսուս 1 ին) Գամնախիայի մէջ .
բայց առ երկու պատութագմեն ալ առատամբները
յաղթը վել պարաւորից յան զիրքելնին թողուլ և
փախչել : Ըիշեալ կահւնելուն առ ջննէն ետև ան-
տաճիկները որ ապստօնիներէն կողոպտը ված էն
Վլունայի զօրքերուն հետ մէկ եղած միծ անդը-
թութիւններ ըրբին . ասոր վայոյ կողմին կաւալա-
րիչ , Ամե . Վուստաֆոյ փաշան յայրապարու-
թիւն մը հրատարակեց ուրութարդմանութիւնը վա-
րր զրած հնք :

“Յիշաւի մեղաղը անոց արժանի էին առ անզ
գթութիւնները, ըստյ ան մարդիկը որ բալաքային
պատերազմի հուրը բարր ոքեցին առ ողօրմելի գուաշ
մին մշջ, ըստիազննց էվելունելով պատմեցին
պատերազմական օտար նուերու հրամայօդներուն
և չունասատանի դաշնուկից աէլութեանց գործա
կալներուն. և անսանկ կը յուսացին թէ Նւրապացիք
առ բանը լսելով կողորմին և իրենց ապատամբութեա
նը պաշտպան կը լսնի : Ուստի ոյս լըրերը
ստուգելու համար Շթէնքէն Պէտք անուն անդին
ական նաւը խրկեցին, որ Յունիսի 18 ին Կիբետ
հասու : Նաւըն հրամանատար Արիուօրտ նաւա
պետը մանրամասնաբար քննեց և Ճշմարիուը տե
ղեկանալով, ինքն ալ վկայ եղաւ Օքանչիք փաշային
:

բածվելով՝ միաւորին, ան ատենը շիմերը խիստ պղոխ ու շատ են և կամաց կամաց կիշնան, որով անձրեւ շամբարակ կը լլայ :

‘Զիւնը՝ խիստ պղոխ սառերուն մեկ տեղ ժողվը կիշներուն ամպերուն խտանալու ատենը՝ ու ըրային մասունքները կաթիշներու փոխակելքն առաջ կը սառին : Վա պղոչ սառերուն շատերը մեկ տեղ կը միաւորին ու մէջերնին շատ դատարկ տեղ մնալով՝ խիստ թեթև ձիւնի տարափ կը դառնան, որոնք ամմէն կողմէն լցյս առնելով շատ ձերման էլունան :

Կարկուտը՝ անձրեսն շիթերէն կը շինվի, որոնք մթնութիւն ցուրտ տեղապնդներէն անցնելով կը սառին կյանալու ատենը։ Վարդ համար անձրեսն շիթերէն աւելի մեջ պիտի ըլլային, ստկայն երբոր կարկուտը բաւականապէս պաշէ, հանդիպած ջրային մասունքներն ալկը սառէ կամ քանի մը հատեր մէկ տեղ կը միաւորին ու սասանկութիւնն ընկուղի կամ հաւկիթի չափ կարկուտ կիյնայ աս պատճառովն է որ կարկուտը ալ աւելի վնաս կրնաւ տալ քան զանձրեը, որուն շիթերը կյանալու ատել մէկզէկու չետ միաւորվելու տեղը, կը բաժնըլին օդու

և օղինաւոր վարմունքին :

“ Կոստանդնուպօլիսէն խրկզված նաւերը որոնց
ՎՀմէտ իբաշան կը հրամայէ Ի Փրէկաղ, և գօրվէդ,
Ի պրէք և իբրէք բեռ կրօղ նաև ալ լիցոն դօրքով
երեկ Ո ուսու հասան : Ենանկ կը կարծրվէ որ աս
նաւելուն օգնութեամբը ձաւհիք փաշան կը յար-
ձակի ապստամբներուն վկայ, ու խսպառ կը վեր-
ջացընէ ընդդիմութիւնը :

Կղզին պաշտող նաևերը ամէն օր չունաց նաւէր կը բռնին, որ զէնքեր և պաշտինէր կը բերին տպառամբնէրուն : Գաղղի խկոն Փուէ կաթը Մինէրվ կոչւած՝ կեցած է միշտ Քանտիսյի գեմ:

Ա, Ասեմութեան Սուստափայ փաշային յայտարարացինը՝ Ալիբախի տաճիկ բնակիչներուն:

ա վեհափառ Վըքան մեծ փոյթ և խնամք ունի
որ իր ժողովուրդը միշտ հանգստութիւն և յաջու-
զութիւն վայելէ . և ասանկ կը կամի թէ որ և իցէ
մարդ անիբաւութեամբ և ընդդէմ օրինաց բնաւ-
նելութիւն և անարդանք չի քաշէ : Աս բանին հա-
մար՝ Առջին Ասեմանաթիւն Օտահիք փառան ու ես ալ-
ամեն դիպուածքի մէջ Տ մուցցինք աս կղզին ըշ-
նակիչներուն ։ Առջին Վեհափառութեան բարերար
կամքը և հայրական խնամքը : Բայց մեծ արսունու-
թեամբ կը լսենք թէ Արիստոնի և Քանտիոսի նա-
հանգներուն մէջ՝ քանի մը չարագործ ու անդութ-
մարդիկ մունալով իրենց պարագաւորութիւնը և մեր
(Օգոստափառ Խնքնակոյն բարեմէր հալտուկաց
իրաւունքը չի ճանչնալով , յանդինեցան անձնոց
պատույն և հանդասուենանը դէմ կերպ կերպ ան-
դրթութիւններ լնելու :

“Ասկէ ետեւ լնչ մարդ որ ըլլայ՝ մեծ կամ փոքր

ԴԵՐ ԿԵՆԱԾԵՆ

Որուստումը՝ որն որ կը լսենք օդոյն մէջը շատ անգամ
ամառը, ամենին մէտէորաներէն աւելի զարմանալին է
Եսիկա զանազան ամպերէն կը պատճառավի, որոնք՝ արև-
ուն երկիրէն քաշած արտաշնչութիւններէն ու շորիններէն
շինված են. այսինքն երկրին մատեղած օդը տաքնալով
ամբենէն բարձր ամպերուն վրայ կելլէ ու անոնց մա-
սունքները կը խտացունէ, որով ան ամպերը ըոլըրովի
կիջնան արագութեամբ մը ամենէն ցած եղածներուն
վրայ. ուստի երկու ամպերուն այսինքն վերինին ու վա-
րինին մէջը սեղմըլած օդը, ծարերէն դուրս կելլէ անան-
նեղ ձանապարհէ մը որ մէծ թնդիւն մը (շամաթա) կ-
պատճառէ կը լլելու ատենը, երբեմ կը լլայ որ որոտու

ԱՐԾԻ ԱՅՍ ՎՐԱՎՏԵՐՆ

թէ որ (Օղատափառ) Վղբային հպատակներէն մէջ
լուն կեանքին՝ պատւոյն կամ ընչեցը վեսասէլու ըլւ-
լյա, և ապատամք քրիստոնէից ըստացուածքին ալ-
ձեռք երկնցունէ կամ անոնց պատիւը անդամնա-
խառնէլու ըլւայ իսկայն չսրբազնը պիտի պատժըլի :
և Ա երջապէս մեր հիմնիվան որոշմունքը անմէ-
նուն յայտնի ըլւալու համար, աս յայտարարութիւ-
նը թաղ հրատարակէի կղզին բոլոր քաղաքներուն
մէջ :

Տուեալ ՚ի քերամիա 16—28 Յունիսի. 1841։
Առաջադրեալ. Վուստաֆայ փաշա։

Քաղաքիս աղջկանց զպրատան բարելմնամ՝ հիմնադիր զմիւռնացի մեծառատունը Արգւեան Յակով աղջն երկու շարթի օրը զաղլիսական շողենաւով կոստանդնուպոլիսէն եկաւ, ուր տեղամիս մընէ որ հասած էր թռունայի ճանապարհով :

Իդմիր բնակող բոլոր հայերուն սրտին միսիթարութիւնը ու ուրսխութիւնը, չափէն աւելի է . որովհանք իրենց բարձրաց ու ազգասէր քաղաքակիցը տէմնալու արժանի եղան, որուն կինդանի ձայնիւ պատերնուն եղած խոշին երսխոտադիտութիւնը ու նորհակարաւութիւնը կընան յայտնել:

Գիւղք և Վրհեսոց

Փարիզու երևելիք երածիշանքէն մէկը՝ Վ. Լ. Ալեքսանդր Անունավ, վարպետաբան գործիք մը Հարեց որ խնատ հարկաւայր է երած շո սկան արհեստին : Ժիանու կոչւած նուռդարանին բանալեաց շո թային առկր փոքրիկ մեքենայ մը զնիւ մը զնիւ, որ զբաթէ ծածուել կը մնայ, ի՞նչ եղանակ ջնէնցը նելու որ բարձր մէկը՝ իսկ եւ իսկ կը տրամադր յիշուալ մեքենայովը :

Երաժշտութիւն յօլինողները շատ գոհ պէտի բԵ-
լին աս ոլ ուռաւակ մն զիւոլին վրայ . ինչու որ իրենց
մորքի ազդեցութեան խնտ փոքրիկ մասը ևս բեաւ
չի կորարւիր . մէկ զլանակ (մէրտոնեէ) մը կոյ որու
վրայ գծւած թուղթ մը կանցնի անդադար , ու հետ-
քչեակ կընդունի բանալիայ մզումը և նոյն վայր-
կեանին մէջ կը տրապէին երաժշտական նշանագիծե-
րը (նօթաները) :

ասոր համար է որ մինակ որոտումի ձանին աեղը՝ թնդիւն
մը կը լսենք, որ ահա դին կերպիւ կը փայլստակի ու օդը
բոլորվին կրակ կը գտննայ: Երբեմ ալ փայլսկը միայն
կը տեսնանք ու որոտումը չենք լսեր: ասիկա ալ կը լսայ
որովհետեւ արտաշնչութիւնները տմմէն կողմը մը լիւրվ
ու շարժը վերը կիման բրդրագիլ, առանց բարձրաբարյն
ամ-զը վարի եղած ամպին վրայ բանութեամբ իյնալու,
որ թնդիւն պատճառմի:

Ղիպելու որ ըլլայ, և ուսկից որ անցնի կրակ կը ձգէ :
Հուր մոլիք: Վետնէն ելած գոլորշիքներէն կը դոյանայ,
որն որ վեր կելլայ ու օդոյն մէջ կը ցրւի, առանց շառա-
չին (շամմիթա) հանելու. կամ վնաս մը տալու: Ես
հուրը կը տեսնը վի՛. հասարակօրէն գերեզմաննոցներու
մէջ, կախված մարմիններու վրայ և ծախնային (պաթագլը)
սեղանքը:

Աս օգտակար գիւտը՝ երաժշտական սղագրութիւն մընէ, ուսկից անհամար օգուտներ պիտի առաջ գան :

(Բանասի . (Օպազր . Ա Եննայի :)

Վահրիկոսյի Այսացեալ ։ Յահանգներու ժողովրդեան
թիւը՝ 1840 ին եղած աշխատքադրին նայելով, հետեւ-
եալն է :

Առհանդիք	Ժողովրդ
Ապյին	501,793
Ասսաքուէթո	737,699
Ռօու Խոլմեդ	103,830
Ղիւ Երօլք	2,428,921
Բէնսիլվանիա	1,724,022
Արլիլանդ	469,232
Քարոլինա Հարաւային	594,398
Դևնէզդէ	829,210
Կ'րաչ' Գոլոմելիոյի	43,712
Շ'ելըճիս	677,197
Լուիզիանա	351,176
Օհիօ	1,519,467
Իլնէզէ	474,404
Արքանոստ	95,642
Ուսքօնսիա	30,752
Նիւ Համբահիլբէ	284,574
Քոնէլլոլիքուդ	310,015
Վ'էրմնեդ	291,948
Նիւ Աէլտէյ	273,306
Տէլուլորս	78,083
Վ'իրաջինիա	1,239,797
Միսիսիպի	375,651
Ֆլորիդա	54,207
Քարոլինա Հիւսխային	753,110
Ալաբամա	569,645
Բէնզուքի	777,397
Ինտիմեա	683,314
Ահասուրի	381,102
Ահքիկան	211,705
Եօվա	43,068
Ընդամենը	17,100,572

Տեսչող աստղ կը կունին ան մէտէորաները՝ որոնք իւղացին և բարրագեալ դուրշիներէն կը շինեին, ու ամրաւան մէջ յամախ կը տեսնըսին աստղի ձևով՝ որ գիտեսթէ երկինքն վար կիյնան : Առկողաբար օգոսն մէջ կը ցրի առ հուրը, բայց երբեմն ալ կը պատահի որ մինչեւ գետինը կիյնայ, ու անատենը ուրիշ բան չի մնար բայց միայն ձերմակ ու մանծուցիկ նկոթ մը գլխովին հատած պատճեն եռելու անելիք :

կարող է նաև երը ընկցմելու, ծառերը ու տները կործաննելու: Ի, աւաշաբները շատ ջանք կընեն որ փափազին անկից ու երբոր չեն կրնար հեռանալու, թաթառին տակը չի

Եւրոպային Միացեալ Կահանգնելը եկողներուն
թիւը աս տարի շատ պակսեցաւ, ու անցած տար-
վան հետ բաղդատելը՝ 100 ին 60 պակաս է : Յուն-
վար 1 էն մինչև 1 մայիսի 1840, միայն 1,իւ 1,օրը՝
10,000 հոգի եկած էին . բայց աս տարի նոյնչափ
մեջոցի մեջ՝ 4000 հոգիէն տեկի մարդ չեկաւ :

Աս նուազը թիւնը պատճառ եղաւ կըսեն, ինչ
կիլքէրայի ու Վիացեալ՝ և, ահանգներու մէջ պա-
տիքաղմ բայց էլու հաւանական կարծիքը, ու մէջ-
մըն ալ առուտուլներուն երկար ժամանակ գէշ վի-
ճակի մէջ մնուլը, ու առակի նուայրութիւնը՝ որոնք
հետդիւնէ Եւրոպացւոց աջքէն կը հետացունեն այն
պատրանքը՝ որ մէկ ատեն յիշեալ երկիրները ու-
նէին :

(Օրադր · Լոյտի · Շահդր ·)

ԱՐԵՒՏՐՈՒԹՅԱՆ ԼՈՒԲԵՐ

ԶԱՐԴԵՐՆԵՐ

11 Bonelli

Ըսէպէտուն մեր վերջի թիւէն ետքը քաղաքիս առուտուրին նշանաւոր փոխոխութիւն մը չկաւ , բայց և այնպէս հասարակօրէն գրեթէ բոլը ապրանքներուն գինելը քիչ շատ սկսան շարժիլ . ու բանցմէ երևելներուն արժողութիւնը կը նշանակինք հոս տէղը :

Բատմակակ : Եւբովակ Ամերիկայի բամբակներուն
պիները բաղձնասլուն պատճառով՝ հոս ալ անպա-
կաս կը վաճառվի հնկելթէւայի , Գրանայի ու
Խդուխայի համար : Հիմքու հիմոյ հազիւ թէ 400
պալեա բամբակ մնաց քաղաքիս մէջը : Աս օրվան
ալժողութիւնը հետեւալն է :

Ապուճան	.	.	.	.	.	զուլուլուշ	240
Քըրաղաճ	.	.	.	.	.	"	238
Դաստիարակ	.	.	.	.	.	"	238
Պայրնուղը Փասօն	.	.	.	.	.	"	230

Հասած՝ թնդանօթ նետելով կը ցրուեն զանիկա-

Ասօդիրեց Եին պատճառը՝ ելքտրական զըրութիւնն
է։ Ելքտրացեալ մարմինները՝ իրենց կը քաշէն թե թե
մարմինները՝ որոնք շատ հեռու չեն իրենցմէ։ Թէ որ ե-
լքտրացեալ ամպ մը երկրի մակերևութիւն մօտիկ անց-
նելու ըլլայ, ջուրը՝ իրեն կը քաշէ, որն որ քիչ մը կը
բարձրնայ, ուսկից դուրս կելլան անթիւ ջրսպին մաս-
նիկներ, որ կը կաղմեն իսկոյն ան սիւնը՝ գոլորշիներէն
շինած։ Խրբոր ջուրըքիչքիչ բարձրցած է, կամ թէ
նյոյն ամպը ըստ բաւականին վար իջած է, ամպին և ծո-
վոն մէջ տեղ զը փայլակ մը կը հանէ, ու կայծակը կը զար-
նէ ինչ որ հանդպիլու ըլլայ։ Ա երջապէս, որովհետեւ
թաթառները սաստիկ ցնցում մը կուտան, զարմանալի
բան մը չէ որ շատ անգամ մեծ փոթորիկ, անձրև ու կար-

Կուտ կը պատճառեն անոնք :

